

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

חוזר המפמ"ר להוראת העברית כשפה שנייה במגזר

הדרוזי בחטיבות העליונות

לשנה"ל תשפ"ד

שיפור הכשירות האוריינית הדבורה והכתובה בשפה העברית

בכיתות י-י"ב

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

דבר המפמ"ר:

חולר זה פורס בפניכם את המיומנויות הנדרשות להוראה וללמידה של העברית על צנפיה השונים, כך שהוא יהווה עבורכם מצפן בתכנון תוכניות העבודה הבית ספריות לכל דרך ללמידה והוראה שהנסיבות יכתיבו לנו.

ללמידה והוראה של העברית באימות עצמיות בהוראה פנים אל פנים ו/או הוראה מקוונת בימי שטרה או בימי חירום דורשות פיתוח מקצועי.

פיתוח מקצועי של מורי העברית כולל (היסודי והעל יסודי) במהלך הדרוזי הכולל מערך השתלמויות בפסגות במחוזות השונים, השתלמויות מקוונות, לימודי הסמכה ולימודים לתואר שני צמדו בראש סדר העדיפויות שלי פנים האחרונות. כל אלו הם להערכת, צמוד התווק לקידום ההוראה והלמידה, למינוף ההישגים של התלמידים שלנו ובעיקר להוראה מיטבית אשר תצמיח את התלמיד במערכת החינוך הדרוזית לבואר הבקיא בשפה העברית ומסוגל להשתמש בה בביטחון לכל מטרה בחייו העצמאיים בצולל שמחולץ לבית הספר.

אני מודה לכל אחת ואחד מכם על שיתוף הפעולה המלא.

וכמילות השיר: "לא קלה היא לא קלה דרכנו, עוד הדרכ רבה, המסע עדיין לא תם..."

(יצנקל'ה רוטבליט), אק אני משוכנע שיחד נעלה ונצליח.

בברכת שנת לימודים מוצלחת ובריאות טובה לכם ולבני ביתכם,

איאד מוהנא

מפמ"ר עברית בחינוך הדרוזי והצ'רקסי

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

תוכן החוזר

עמודים	הוראת העברית בחטיבות העליונות
4	המטרות המרכזיות של הוראת העברית כשפה שנייה בחטיבה העליונה מסגרת התייחסות אירופית משותפת שפות: למידה, הוראה, הערכה
5	ארגון הלמידה בחטיבה העליונה כולל רפורמת התחדשות הלמידה
9 – 5	הוראה והערכה בית ספרית במסגרת 30% - מפרט התכנים להוראה והערכה במסגרת 30% בכיתה י - קריאה, האזנה, הבנת הנקרא והבעה בכתב ובעל־פה
13-10	הוראה והערכה במסגרת 50% היבחנות חיצוניות (015361) - מפרט התכנים: קריאה, האזנה, הבנת הנקרא והבעה בכתב ובעל פה - מפרט התכנים: ידע לשוני
20-14	היבחנות ברמה מוגברת - יחידה רביעית - יחידה חמישית
22-21	הודעות משולחן המפמ"ר - הנושא השנתי - השתלמויות - נבחנים אקסטרנים ומשפרי ציון - הפורטל הפדגוגי עברית - תיק תוכניות לימודים - מערכת הגפ"ן
23	קישורים חשובים למורה
27-24	נספחים (מחווניים ועקרונות להוראה)

העתקים

ד"ר טלי יניב, יושבת ראש המזכירות הפדגוגית
ד"ר ציונה לוי, מנהלת אגף א שפות, המזכירות הפדגוגית
גבי איה חיראדין, מנהלת אגף חינוך דרוזי וצ'רקסי, המזכירות הפדגוגית
מר דוד גל, מנהל אגף בכיר בחינות, המינהל הפדגוגי
ד"ר נורית גנץ, יועצת דידקטית
מר עמאד פארס, מפקח מחוז צפון במגזר הדרוזי
מפקחים כוללים במגזר הדרוזי במחוזות צפון וחיפה

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

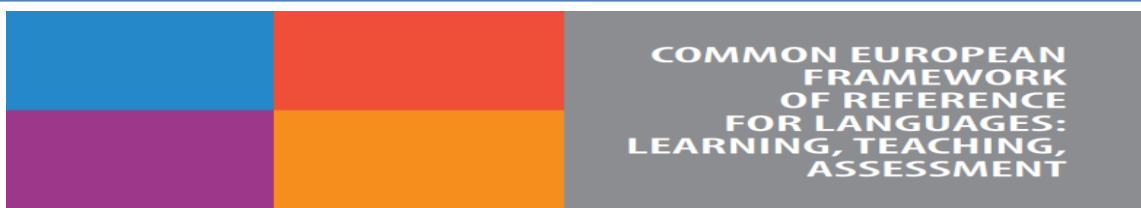
המטרות המרכזיות של הוראת העברית כשפה שנייה בחטיבה העליונה

מטרת הוראת השפה העברית בחטיבה העליונה

- טיפוח הכשירות האוריינית הכתובה והדבורה בשפה העברית על פי [תוכנית הלימודים בשפה העברית לחינוך הדרוזי](#) ובהתאמה ליעדי משרד החינוך
- רכישת מיומנויות תקשורתיות בשפה העברית בכל ארבע אופנויות השפה: האזנה ודיבור, קריאה וכתיבה
- פיתוח יכולת הבעה בעלִּפה בנסיבות תקשורתיות וחברתיות שונות, בהקשרים שונים ולנמענים שונים
- הרחבת אוצר מילים בעברית מתחומי דעת שונים
- פיתוח עצמאות, והנעה (מוטיבציה) ללמוד ולשכלל את היכולות הלשוניות של התלמידים בשפה העברית
- גיוון בדרכי ההוראה וההערכה לרבות שילוב כלים דיגיטליים
- שילוב למידה פעילה וחוויתית, המבוססת על חומרי הוראה אותנטיים בעברית
- שיפור עמדת התלמידים כלפי השפה העברית

מסגרת התייחסות אירופית משותפת שפות: למידה, הוראה, הערכה"

(ראה אור לראשונה בשנת 2001 והוא עוסק בהוראה ובלמידה של שפות זרות. ידוע בעולם בכינויו ה- [CEFR](#)).

מסגרת התייחסות אירופית משותפת שפות: למידה, הוראה, הערכה" ראה אור לראשונה בשנת 2001

והוא עוסק בהוראה ובלמידה של שפות זרות. ידוע בעולם בכינויו ה- CEFR.

מסגרת זו הותאמה על ידי ועדת מומחים להוראת עברית דבורה לדוברי ערבית במסמך **שיש בו התאמה**

לתוכנית הלימודים עברית בחינוך הדרוזי.

המסמך מציג באופן הדרגתי את רכישת המיומנויות והאסטרטגיות הלשוניות-תקשורתיות בשפה העברית הדבורה החל משלב ההפקה הראשונית שבה הלומדים משתמשים במבעים מוכרים ובתבניות לשון קבועות ועד להפקה עצמאית שבה הלומדים מסוגלים להשתמש בשפה העברית הדבורה באופן עצמאי ובלתי מתוכנן מתוך מודעות לבחירות הלשוניות שהשפה מאפשרת למשתמשים בה, בחירות הנגזרות מהעדפות חברתיות ותרבותיות.

ראו [כאן](#) את המסמך המותאם להוראת עברית דבורה לדוברי ערבית למגזר הדרוזי והצ'רקסי.

פרטים והדרכה להטעמת עקרונות שבמסמך חשוב זה יימסרו בהמשך.

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

ארגון הלמידה בחטיבה העליונה

התוכנית להוראת עברית במגזר הדרוזי בחינוך העל-יסודי מבוססת על עיקרון הרצף המחייב את כל תלמידי המגזר בלימודים לאורך שנות הלימוד עד להיבחנות בבחינת בגרות כתנאי מחייב לקבלת תעודת בגרות בהיקף של 3 יחידות בסוף י"א או י"ב. לתלמידים במגזר הדרוזי תינתן האפשרות להגביר את לימודי העברית להיקף של 5 יחידות לימוד (להלן היבחנות ברמה מוגברת) במסגרת זו ייבחנו התלמידים בעל פה ויידרשו להציג בפני הבוחן פרויקט חקר ולהיות מסוגלים להדיין אודותיו.

היבחנות בעברית – כל התלמידים

יחידות לימוד	אחוז מהציון	סוג ההערכה	סמל שאלון
3 יחידות	30%	עבודה פנימית על פי הנוהל המקובל	15383
	50%	בחינה חיצונית (ללא תנ"ך וספרות)	15361
	20%	בחינה מתוקשבת עברית דבורה	15386

הוראה והערכה בית ספרית במסגרת 30% (סמל דיווח 015383)

במסגרת זו התלמיד יעסוק בלמידה פעילה ובפיתוח מיומנויות השפה בדגש על הבעה בכתב ובעלפה. האופנויות השפה האחרות יילמדו ברקע. כחלק מתהליך הכתיבה התלמיד יבנה את הידע - יאסוף מידע רלוונטי לנושא הכתיבה ויגבש את עמדתו. התוצר הסופי: חיבור עיוני טיעוני המבטא עמדה מנומקת ומבוססת. את החיבור יגיש התלמיד **בכתב ובעלפה** להערכת המורה. הגשת תוצר הסיום בעלפה תיעשה בנוכחות קהל מאזינים: תלמידים, מורים וכדומה.

משימת הסיום תכלול:

- דף שער המציג את נושא העבודה, שם התלמיד, מספר ת"ז, שכבת הגיל, שם בית הספר, שם המורה המלמד.
 - מבוא הכולל מניעים לבחירת הנושא.
 - חיבור באורך של כ-300 מילים בדגם של כתיבת טיעון (בהתאם לנדרש בחוזר מפמ"ר עברית לדרוזים תשפ"ג [כאן](#)).
 - החיבור יכלול עמדה מגובשת של התלמיד אודות הנושא הנבחר וכן נימוקים מבוססים מתוך מקורות מידע אמינים ורלוונטיים. כחלק מדרישות הכתיבה הטיעונית יציג התלמיד גם טענות/טענות או גישות המנוגדות לעמדתו וישכיל להתמודד איתן. רישום ביבליוגרפי (APA) הכולל את מקורות המידע.
- *מחווין להערכת הכתיבה ומחווין להערכת ההבעה בעל פה בתוך **נספחים** 'דרכי הערכה- חישוב הציון'

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

הערכת משימת הסיום

ההערכה תהיה תהליכית (טיוט וכתיבה מחדש) ותאפשר תהליך של שיפור באמצעות הערכה מעצבת. התלמידים ישלחו את טיוטת עבודותיהם להערכה בשתי הזדמנויות ויידרשו לתקן את כתיבתם בהתאם להערות המורים (הערות מקדמות כתיבה). התהליך של הטיוט והתיקון יהווה חלק מהציון הסופי בסעיף ה"תלמידאות". [כאן](#)

על המורים לרכז ולשמור את כל תהליכי העבודה של התלמידים בצורה מסודרת .

זרכי בקרה

רכז מקצוע העברית ישלח למפמ"ר את פירוט תאריכי ההערכות כפי שיינתנו לתלמידים, ושבהתאם להם יינתן הציון בהתאם לנוהל.

תיערך באמצעותי (בדיקת מפמ"ר) בקרה מדגמית הן במהלך העבודה והן בסופה.

פירוט הנושאים לכתיבה (הוראה והערכה בית ספרית במסגרת 30%)

1. חופש הבחירה

חופש הבחירה הוא אחד מזכויות היסוד במדינה דמוקרטית. נשאלת השאלה האם חופש הבחירה אמור להיות בלתי מוגבל או האם יש לתחום לו גבולות מוגדרים במצבים מסוימים הנוגעים בתועלת הפרט או הכלל.

2. אכיפת החוק וצדק פלילי

האם מערכת המשפט בישראל צריכה להעניש נערים ונערות צעירים באותה המידה כמו פושעים מבוגרים או שהעונש צריך להתחשב בתנאים החברתיים והחינוכיים של הנער או הנערה.

3. פרטיות ואבטחת מידע

האם יש לאסוף ולאחסן מידע אישי על תלמידים ולהשתמש בו לצורך אבחון, ניתוח ושיפור תהליכים חינוכיים או איסוף מכל סוג שהוא מהווה סכנה לפרטיות

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים
מפרט התכנים להוראה ולהערכה במסגרת 30% בכיתה י

קריאה, האזנה, הבנת הנקרא והבעה בכתב ובעל־פה			
פרקים	נושאים	פירוט	הדגשים
קריאה בקול	קריאה של טקסטים מנוקדים ובלתי מנוקדים מהתנ"ך, מהשירה, מהסיפורת	פענוח : התלמיד יזהה את נושא הטקסט המושמע. התלמיד ידע לנסח את הרעיון המרכזי / המסר של הטקסט המושמע בכתב ו/או בעל־פה. התלמיד יאתר מידע מתוך הטקסט המושמע בהתאם לשאלות הניתנות בשלב ההאזנה. התלמיד יעריך את הנאמר; ינקוט עמדה; יגיב לנאמר באופן ממוקד וענייני.	מיומנויות ההאזנה והבנת הנשמע ישולבו כחלק מנושא הקריאה בקול תוך עיסוק בטקסטים מעולמות השיח השונים וכן תוכניות אירוח, משדרי אקטואליה וכל החומרים הרלוונטיים המצויים בתקשורת, בערוצי הטלוויזיה החינוכית בעברית ודומיהם.
האזנה והבנת הנשמע	האזנה לקטעי אודיו, קטעי קריאה, צפייה בתשדירים וכדומה.		
הבעה בעל־פה-עברית מדוברת	פרזנטציה: הצגת עמדה מנומקת ומשכנעת (הצגת טיעון) אורך הפרזנטציה: כ-5 דקות דיון – רב שיח	פרזנטציה בנושאים שונים כל אלו יתועדו בתלקיט ויכללו תהליכי הוראה ובקרה: מחווניים ומשובים. השתתפות בדיון מתוכנן בסוגיות ערכיות חברתיות ואקטואליות	בשיעורי העברית חשוב לייצר הזדמנויות לאינטראקציה הכוללת האזנה ודיבור לשם פיתוח היכולת התקשורתית ופיתוח מודעות לכללי הדיבור תוך הכרת הקודים החברתיים-התרבותיים ונורמות ההתנהגות הנהוגות בדיבור.
הבנת הנקרא	במרכז הפרק יעמדו טקסטים מסוגים שונים לרבות טקסטים חזותיים בסוגות אלה: - טקסט מידע - טקסט טיעון - טקסט מדריך (שימושי) טקסטים בהיקף כולל של כ-400 מילים.	הכרת רכיבי דגם הטיעון המורכב: טענה, נימוקים, ביסוס, טענת נגד, הפרכה, מסקנה/המלצה התלמיד ידע לזהות את הרכיבים הללו בטקסט הטיעון התלמיד יזהה את הטענה המרכזית של הטקסט את מטרת הטקסט ואת דעתו של הכותב (גלויה או סמויה). המללה, הפקת מידע והסקת מסקנות מטקסטים חזותיים	בשיעורי עברית יש לחשוף את התלמיד למגוון רחב של טקסטים מידעיים וטיעוניים לרבות טקסטים חזותיים, כגון טבלאות, תמונות ותרשימים. לעל הטקסטים להיות בנושאים שונים. העבודה על טקסטים תתמקד בפיתוח מיומנויות אורייניות בהבנת הנקרא ושאלת שאלות בממדי ההבנה על פי המסגרת המושגית של פיזה .
סמנטיקה ואוצר המילים	נרדפות, ניגודיות והיכללות משמעות נלווית (קונוטציה חיובית או שלילית)	יש לשלב שימוש במילון. התאמת ההגדרה והמשמעות המילונית להקשר. הבנת משמעויותיהן של מילים בתוך הקשר	הוראה מפורשת ומתוכננת של אוצר מילים מילים ומושגים מעולם הלימודים ומתחומי חיים שונים
הבעה בכתב	כתיבת חיבור טיעון; הבעת עמדה והנמקתה; מכתב לנמענים שונים כגון כתיבת מכתב תודה, מכתב תלונה, נייר עמדה, המלצה על סרט, ספר או סדרה. היקף הכתיבה כ-200 מילים כתיבת סיכום של טקסט אחד או יותר.	הבעה בכתב במסגרת 30% לתלמידים שהעברית אינה שפת האם שלהם כוללת כתיבה בסוגות שונות ולמטרות שונות, כתיבה בזיקה לטקסטים או שאינה בזיקה לטקסטים. הסיכום הוא טקסט הנסמך על טקסט או טקסטים אחרים. הסיכום נאמן לטקסט המקור אך הוא יחידה טקסטואלית עצמאית.	הוראת הכתיבה היא ספירלית ויש להרחיב את היקפי הכתיבה בהדרגה ובהתאם למטרת הכתיבה, לסוג הכתיבה ולאופי המטלה. להערכת הכתיבה ראו פירוט ממדי ההערכה להבעה בכתב בהוראת הסיכום יש לעמוד על הוראת רכיבי הסיכום: השמטה, הכללה והבניה. ¹

¹ מומלץ לקרוא את המאמר **לעבד טקסט מבלי לאבדו** על מלאכת הסיכום בראי בחינת הבגרות.

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

המשך: מפרט התכנים להוראה ולהערכה במסגרת 30% בכיתה י		
ידע לשוני		
התחום הלשוני הנבחר ללמידה במסגרת 30% מבוסס על הנלמד בחטיבות הביניים וכולל העמקה בתחומים אלו תוך הקנייה של מערכת הלשון העברית בכללותה. הוראת הלשון בהיבט פונקציונאלי בהתבסס על הקשר כתוב או דבור.		
פרקים	נושאים	פירוט והדגשים
תחביר	צירופי הסמיכות צירופי שם עצם ושם תואר צירופי סמיכות ושם תואר	פירוק, הרכבה ויצירה של המבנים האלה: צירופי סמיכות: השינויים החלים בנסמך; ריבוי הסמיכות; פירוק הסמיכות; יידוע הסמיכות התאמת הפועל או האוגד לצירוף הסמיכות נטיית מילות היחס ביחיד וברבים תקינות בהצטרפות מילות היחס לפועל
עמודי המשפט	המשפט הפועלי המשפט השמני (נושא-אוגד-נשוא)	הכרת עיקרי המשפט: הנושא, הנשוא, משלימי השם (לוואים) ומשלימי הפועל – הבחנה בין תיאור למושא האוגד ונטיותיו: הפועל 'להיות' בעבר ובעתיד כינויי הגוף (הוא, היא, הם, הן)
סוגי משפטים	פשוט פועלי/שמני מחובר/מאוחד משפט מורכב	הכרת המבנה התחבירי של המשפטים: פשוט, מחובר (מאוחד) ומורכב הכרת הקשרים הלוגיים
קשרים לוגיים במשפט ובטקסט²	משפטי סיבה ותוצאה	לפני שם העצם: בגלל ה- פסוקית סיבה (במשפט מחובר או מורכב) הבאה בתחילת המשפט או באמצעו: משום ש, מכיוון ש, מאחר ש, כי, לכן, לפיכך, על כן, בעקבות זאת
	משפטי ויתור	פסוקית ויתור הבאה בתחילת המשפט או באמצעו: אבל, אך, בכל זאת, למרות, על אף, אף על פי ש, על אף ש, גם אם, אף על פי כן, עם זאת
	משפטי תנאי	תנאי קיים: בלי/בלא, ללא, אם תנאי בטל: לו, אילו, לולא, אילולא
	משפטי הוספה והדגשה	ו, גם, בנוסף על כך, זאת ועוד, יתר על כן, יתרה מזו, לא רק... אלא גם...
	משפטי זמן	כש... לאחר ש... כאשר... וכן מילות הזמן המתייחסות לנקודות זמן ספציפית עצמאית הנלמדות בפריטים לקסיקליים: היום, מחר, לעתים, עתה, אשתקד, מעולם, לעולם, קודם לכן וכדומה.
		לפני שם עצם: למען, לשם כדי/בשביל + שם פועל כדי ש- לפני פועל בעתיד
	תקינות תחבירית ³	זיהוי מבנים תחביריים (ברמת הצירוף או המשפט) משובשים ותיקונם לרבות הסבר השיבוש או הבחירה במבנה התקין שימוש תקין במילות היחס בעברית
	דיבור ישיר ועקיף	זיהוי, המרה ופיסוק,

² את הקשרים הלוגיים יש להורות ברמת המשפט, הפסקה והטקסט השלם לצורכי ההבנה וההפקה של הטקסטים. יש לעמוד על השימוש המדויק של מילות הקישור במשפט ולהימנע משינון בעל פה של טבלאות קשרים למיניהן

³ דוגמאות לתשאל: תקן את השיבוש וכתוב כל משפט בצורה התקינה: 1. שמות פרטיים של תינוקות נרשמות בתעודה 2. הפער בין הרצונות הייתה הבעיה העיקרית

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

פונולוגיה	דגשים הטעמה	קל, משלים, תבניתי מלרע ומלעיל (לצורך דיוק בקריאה ובדיבור)
מערכת הצורות	הפועל	גזרת השלמים (לרבות מרובעים): שורש, צורני נטייה, זמן, גוף הכרת שבעת הבניינים וצורני הבניין, הזמן והגוף זיהוי של שורשים של פעלים מהגזרות: נחי פ"א, נחי פ"י, נחי ל"י, נחי ל"א, נחי ע"י, נחי ע"א בנייה של פעלים בגזרות: שלמים (לרבות מרובעים): , חסרים, נחי פ"א, נחי פ"י, נחי ל"י, נחי ל"א, נחי ע"י, נחי ע"א, נחי ע"י, נחי ע"א במשפט (באמצעות שורש נתון או שם פועל)
	השם	מיון של שמות לפי שורש ומשקל (מכלל הגזרות המפורטות לעיל), בסיס וצורן סופי, הכרת שמות הפעולה בבניינים השונים בגזרת השלמים הכרת משמעויות המשקלים: מְקַטֵּל, מְקַטֵּלָה, מְקַטֵּלָה, מְקַטֵּלָה מְקַטֵּלָה, מְקַטֵּלָה, מְקַטֵּלָה, מְקַטֵּלָה הכרת משמעויות הצורנים: סָן, סִי, סִית, סוֹן, סְאִי, סוֹת
	תקינות בפועל ובשם ⁴	זיהוי שיבושי לשון תיקונים והנמקה בחירת צורה תקינה והנמקה
	שם המספר	שימוש תקין בשם המספר: הנטייה וההתאם. הסוג: מספר יסודי (מונה), סידורי, סתמי, תאריכים

מיומנויות והדגשים להוראה ולהערכה⁵

במהלך שיעורי עברית יש לחשוף את התלמיד למגוון רחב של טקסטים בסוגות שונות, בנושאים שונים ובהיקפים שונים⁶.

יש לשלב טקסטים חזותיים, כגון: תמונות, תרשימים, גרפים, טבלאות, לרבות טקסטים זעירים, כגון דבקות, מודעות ופרסומות.

יש חשיבות רבה ברכישת שפה לעיסוק שיטתי בטקסטים מנקודות ראות שונות בהבנת הנקרא, לרבות התמקדות באוצר מילים, על כן יש להקפיד על קריאה של לפחות טקסט אחד בשבוע (בכיתה או בבית, בעבודה משותפת או בעבודה עצמית) וכ-20 טקסטים בשנה. חשוב שהטקסטים יהיו בהיקפים שונים ובסוגות השונות, מודפסים ומקוונים.

מומלץ לארגן את הטקסטים סביב נושאי תוכן. אפשר לבחור נושאים מרכזיים מן האקטואליה, מן התחום החברתי והביקראי, מן התחום האזרחי, מן התחום הערכי-מוסרי, מעולם המדע וכיוצא באלו. לנושא הנבחר רצוי להביא שני טקסטים או יותר. בכל נושא כזה כדאי לקיים פעילות של סיכום ופעילות של כתיבה בעקבות הטקסטים.

⁴ התקינות במערכת הצורות היא חלק מהלמידה הנדרשת בשפה שנייה וחוליה חשובה בזיקה שבין הידע הלשוני ובין מימוש דיבור היום-יומי, בתקשורת הבין-אישית ובדיבור מול קהל. אי לכך בהוראה ובהיבחנות יושם דגש על טעויות שכיחות בשפה העברית כשפה שנייה, כגון טעויות בהתאם, בהצטרפויות הפועל והשם, בהשמטת מילת היחס 'את' וכדומה.

⁵ מחוונים להערכת תוצרי הקריאה, ההבעה בעלפה וההבעה בכתב יעמדו לרשות המורים [בפורטל הפדגוגי עברית לדרוזים](#).

⁶ מומלץ לקרוא את תתי-הפרקים [טיפולוגיה של טקסטים](#) וקריאה והבנת של טקסטים

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

מפרט התכנים להוראה ולהערכה במסגרת 50% בכיתה י"א (015361)

ברכישת שפה שנייה, נודעת חשיבות רבה למעבר בין ארבע אופנויות השפה: ההאזנה והדיבור, הקריאה והכתיבה. הטקסטים ישמשו נקודת מוצא לכתיבה: כתיבת סיכום, כתיבת תגובה על הטקסט, וכדומה. הטקסטים ישמשו גם נקודת מוצא להבעה בעל-פה: החל בקריאה בקול של הטקסט, דרך הרצאת דברים שיש בה דיווח וכלה בדיון בנושא שעלה בעקבות קריאה של טקסט או של טקסטים. המטרה שאליה יש לחתור היא שהתלמיד יבצע משימות לימודיות מורכבות בעברית, הכוללות מעבר בין אופנויות השפה, התבססות על כמה טקסטים ממקורות שונים ומסוגים שונים, ויבצע עיבוד והפקה של טקסטים בכתב ובעל-פה.

חשוב שהלומדים ישתמשו בידע הלשוני הנלמד ויסתייעו בו בקריאה, בכתיבה, בהבעה בכתב ובעל-פה. הלימוד יהיה כרוך כל העת בהרחבת אוצר המילים והביטויים. במסגרת זו חשוב לעודד את השימוש במילון ככלי עזר בהבעה. **התקינות** הלשונית והמודעות למשלבי הלשון יטופחו במסגרת ההבעה בכתב ובעל-פה.

חשוב שיינתן ייצוג בטקסטים לעולמות תוכן מגוונים, בעיקר בעלי זיקה לתחומי הדעת השונים, למקצועות השונים ולעולם התרבותי של הלומדים. כך, למשל, יש לעסוק בעולמות התוכן של מקצועות הלימוד – מדעי הטבע, מדעי החברה, גיאוגרפיה, כלכלה, היסטוריה ואזרחות תחומים נוספים: תקשורת, ספורט ופנאי, בריאות ורפואה, קולנוע, תיאטרון ומוסיקה, חינוך ופסיכולוגיה, אקטואליה. לימוד הפרק ילווה ב**רפלקציה** על תהליך רכישת השפה וההתקדמות בו. התלמיד יפתח מודעות לשיקולי הדעת שלו, לקשייו ולבחירותיו במהלך הלמידה.

הדגשים

נושאי הלימוד הם ספירליים. אפשר לעסוק בהם בנקודות זמן שונות, ברמות העמקה שונות ומהיבטים שונים. הנושאים הלשוניים יילמדו כחלק מהעיסוק בנושאים השונים בתוך הקשר ולא כחטיבה עצמאית ומנותקת. לכן חשוב שתיבנה תוכנית שנתית הכוללת הקנייה לצד חזרה ותרגול ומקדמת את המיומנויות

האורייניות באופן ספירלי. תוכנית המשלבת הערכה מעצבת הנותנת מענה לשונות ברמות הידע של התלמידים ומקדמת יכולות תקשורתיות לצד פיתוח הבנה מעמיקה של טקסטים כתובים ושל שיח דבור בשפה העברית.

חומרי הוראה מצויים ב**פורטל הפדגוגי עברית לדרוזים** בחטיבה העליונה.

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

קריאה, האזנה, הבנת הנקרא והבעה בכתב ובעל־פה⁷ 50% בכיתה י"א (015361)				
פרקים	נושאים	פירוט	הדגשים	חומרי הוראה
קריאה והאזנה	טקסטים מנוקדים ולא מנוקדים בעברית בסוגות שונות וממקורות ובלבד שיהיו אותנטיים ומהימנים.	קריאה רהוטה ושוטפת	פרק הבנת הנשמע בשאלון הבגרות יכלול קריאה או דיאלוג בהיקף של כ- 300 מילים	סטורי זה כל הסיפור מתלבשים על זה
הבנת הנשמע	האזנה לשיחות כלליות, להרצאות קצרות ולדיונים מעולמות שיח שונים מיומנות להאזנה והבנת הנשמע שימוש במידע מושמע למטרות יישומיות שונות	זיהוי רצף רעיוני מטקסט נשמע, מטקסט מידעי, עיוני וסיפורי הבנת המסר, מטרת הדובר, הרעיון המרכזי זיהוי דוגמאות ונימוקים רלוונטיים להבנת הרצף הרעיוני	. הטקסטים להאזנה יהיו ברמת קושי גבוהה יותר מאלו שנתנו בחטיבות הביניים - ארוכים יותר, אוצר מילים עשיר יותר, תחביר ושיח מורכבים יותר .	מי אני באמת?
הבנת הנקרא	במרכז הפרק יעמדו טקסטים מסוגים שונים בסוגות אלה: • טקסט מידע • טקסט טיעון • טקסט מדריך (שימושי) ייתכנו טקסטים זעירים, כגון פרסומות, מודעות וטקסטים חזותיים, כגון טבלאות, תרשימים, תמונות טקסטים בהיקף כולל של כ-800 מילים.	השאלות תהיינה שאלות במבדי ההבנה השונים על פי המערכת המושגית של פיזה, שאלות מסדר חשיבה גבוה וכן שאלות על אוצר מילים וביטויים מן הטקסטים.	פרק הבנת הנקרא בשאלון הבגרות יכלול שני טקסטים מסוגים שונים בהיקף כולל של כ- 800 מילים בהתאם למורכבות הטקסטים. פרק ההבנה יכלול שאלות בזיקה לכל אחד מהטקסטים וכן שאלות של מיזוג מידע בין הטקסטים.	הכדור בידים שלנו
הבעה בכתב	כתיבת חיבור שבבסיסו הבעת דעה מנומקת ויכלול את רכיבי הטיעון: טענה, נימוקים, טענת נגד, הפרכה/קבלה חלקית של טענת הנגד היקף הכתיבה כ- 250 מילים (25-30 שורות) כתיבת סיכום של טקסט אחד או יותר.	מטרת הכותב לשכנע את הקוראים בצדקת טענתו כתיבה זו מכילה טענה מרכזית, לעתים התייחסות לטענת - הנגד, ביסוס לטענה בנימוקים, בהוכחות ונתונים, בהסברים, בהדגמות ובהשוואות, מסקנה או המלצה.	פרק הכתיבה בשאלון הבגרות יכלול כתיבה טיעונית .	קידום כתיבה

⁷ עקב הספירליות המאפיינת רכישת שפה בכלל ואת תחום הדעת עברית בפרט תהיה חפיפה בין תכנים במסגרת 30% לתכנים במסגרת 70%. ההבחנה תתבטא באורך הטקסטים לקריאה ובמורכבותם בתחום הבנת הנקרא וכן במורכבות תהליכי הכתיבה והיקפיה בתחום ההבעה בכתב.

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

ידע לשוני 50% בכיתה י"א (015361)	
נושאים	פירוט והדגשים
תחביר	התלמיד יכיר את הקשרים הלוגיים; מילות הקישור ומילות השעבוד (זמן, סיבה ותוצאה, תכלית, ויתור וניגוד, מקום, אופן, תנאי (קיים ובטל) בסוגי המשפטים השונים וכן את משמעותם הסמנטית במסגרת המשפט והשיח.
מבנים תחביריים במשפט וביחידת השיח	- המרה בין סוגי המשפטים: פשוט, מחובר ומורכב תוך שמירה על המשמעות הלוגית של המשפט⁸ ושימוש תקין במילות הקישור - פירוק משפטים למשפטים עצמאיים - הרכבת משפטים ליחידות שיח.
סיווג תחבירי	- המשפט המחובר (המאוחד) ואיבריו - המשפט המורכב: עיקרי ופסוקית (פסוקית תיאור, פסוקית לוואי, פסוקית נושא, פסוקית נשוא)
ניתוח תחבירי	- חלקי המשפט: תיאורים, מושאים, לוואים - הסגר, פנייה, תמורה ותרומתם למשמעות המשפט
משפטים בעלי מבנה מיוחד	- משפטי ייחוד ומטרת השימוש בו בעברית - משפטים בעלי חלקים כוללים בקשר של הוספה, ניגוד, ברירה - משפט בעל נושא סתמי
תקינות תחבירית	- ההתמקדות היא בשימוש התקין ובמשמעות הסמנטית של הקשרים בתוך הקשר במסגרת המשפט או יחידת השיח - שיבוץ והמרות. - תידרש תקינות תחבירית הנדרשת בדיבור יום יומי, בתקשורת בין אישית, בדיבור בציבור ובכתיבה. - יידרש זיהוי שיבושים תחביריים ותיקונם
מבנים תחביריים מודליים	שימוש (שיבוץ והמרות) בצורת שם הפועל במבנים מודליים המביעים עמדה, הזהרה, המלצה או הוראה: צריך, אפשר, אסור, מותר, כדאי, חשוב, רצוי, מקובל + שם פועל ודומיהם
דיבור ישיר ודיבור עקיף	זיהוי, המרה ופיסוק
פונולוגיה (בשירות קריאה רהוטה)	דגשים: קל, משלים, תבניתית הטעמה: מלרע ומלעיל (לצורך דיוק בקריאה ובדיבור) סמני הניקוד
מערכת הפועל	הכרת דרכי הנטייה בשבעת הבניינים וצורני הבניין, הזמן והגוף של פעלים מהגזרות: השלמים (לרבות מרובעים וגרוניים), נחי פ"א, נחי פ"י, נחי ל"י, נחי ל"א, נחי ע"י, נחי ע"ע בנייה של פעלים בגזרות השלמים (לרבות מרובעים וגרוניים), נחי פ"א, נחי פ"י, נחי ל"י, נחי ל"א, נחי ע"י, נחי ע"ע ושיבוצם במשפט או ביחידת שיח (באמצעות שורש נתון או שם פועל) משמעויות עיקריות וברורות של הבניינים: פעיל וסביל; זיהוי הפעלים הסבילים ומשמעות השימוש בהם בטקסטים וביחידות השיח. המרת הצורות מפעיל לסביל ולהפך

⁸ התלמיד יכיר משפטים מכל הסוגים: פשוט, איחוי, מורכב, לרבות משפטים בעלי חלקים כוללים, משפט בעל נושא סתמי.

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

מיון של שמות לפי שורש ומשקל (מכלל הגזרות המפורטות לעיל), בסיס וצורן סופי, בסיס ובסיס (הלחם בסיסים והרכב בסיסים), נוטריקונים (ראשי תיבות), שאיילה מלעז הכרת שמות הפעולה בשבעת הבניינים בגזרות השונות וכן משמעויות המשקלים: מְקַטֵּל, מְקַטֵּלָה, מְקַטֵּל, מְקַטֵּלָה, קִטֵּל, קִטֵּלָה, קִטֵּל, קִטֵּלָה הכרת משמעויות הצורנים הסופיים בעברית הבחנה בין צורני גזירה לצורני נטייה (לדוגמה: יומן-היום שלהן / יומן הכיתה)	מערכת השם
בחירה בצורה התקנית של הפועל ושל השם במשפט, תיקון צורה שגויה (עם נימוק או בלי נימוק), בחירה או כתיבה של הצורה הנכונה בהקשר. <u>לשימושכם ראו נספח: דוגמאות לשיבושי לשון ותיקוני הגייה להוראה</u>	תיקוני הגייה⁹
שימוש תקין בשם המספר, באותיות השימוש ובמילות היחס	שם המספר

מערכי שיעור כמו גם פעילויות ומשחקים בנושאים לשוניים כאן

מפרט התכנים להוראה ולהערכה במסגרת

15386) 20% בכיתה י"א או י"ב

נושאים: יפורסם בסמוך לתחילת שנת

הלימודים

הערכה: מחוון יפורסם בסמוך לתחילת שנת

הלימודים

⁹ תיקוני ההגייה במערכת הצורות הם חלק מהלמידה המעמיקה הנדרשת במערכת הצורות וחוליה חשובה בזיקה שבין הידע המטה-לשוני ובין מימושו בדיבור היום-יומי, בתקשורת הבין-אישית ובדיבור מול קהל. כדי להבין היטב את מערכת הצורות נדרשים גם ענייני תקינות והגייה, המעסיקים תדיר את הציבור הרחב. אי לכך בהוראה ובהיבחנות יושם דגש על טעויות **שכיחות** בשפה הדבורה. במקרים שהודגשו להוראה ולהיבחנות נלקחה בחשבון שכיחות הטעות בשפה הדבורה.

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

היבחנות ברמה מוגברת: יחידות ההרחבה בעברית למגזר הדרוזי

אחת ממטרות המקצוע **עברית במגזר הדרוזי** היא שיפור הכשירות האוריינית הדבורה (עברית מדוברת) והכתובה (הבעה בכתב) בשפה העברית לשם טיפוח בוגר אורייני המסוגל להביע את מחשבותיו ודעותיו בכתב ובעלפה. (ברוח המטרות בחוזר מפמ"ר עברית לדרוזים תשפ"ג)

לשם מימוש יעד זה, יילמד חומר הלימוד ביחידות ההרחבה בצורה ספיראלית ומצטברת תוך שילוב ארבע מיומנויות השפה (האזנה, קריאה, דיבור וכתובה). בכל אחת מהיחידות תועמד במוקד ההוראה מיומנות מרכזית אחת שיתלווה לה תוצר לימודי.

שכבת גיל		סוג ההערכה	סמל שאלון
כיתה י"ב	70%	הערכה חיצונית ¹⁰ : בחינת בגרות יחידה 4 הבעה בעלפה	015285
כיתה י"ב	30%	כתיבת עבודת חקר במסגרת הערכה יחידה 5 חלופית בית ספרית	015283

ארגון הלמידה וההערכה

ארגון הלמידה מעמיד את הבחירה בין מוקדי ההעמקה השונים. בכל אחת מהיחידות יידרשו התלמידים לעסוק בקריאה והבנת הנקרא, בהבעה בכתב ובהבעה בעלפה תוך שהם מיישמים את הידע הלשוני שנלמד לאורך השנים.

- חומרי עזר להוראה ולהערכה ראו [בפורטל עברית לדרוזים](#)
- דגם הטיעון – יחידות מוקלטות: [יחידה 1](#), [יחידה 2](#), [יחידה 3](#)
- עקרונות הדיבור ועמידה מול קהל – [יחידה מוקלטת](#)
- מחוון להערכת מצגת – בתוך: נספחים

¹⁰ מפרט תכנים ליחידה 5 – עברית מדוברת, הכולל את הנושאים הנדרשים וכן קריטריונים להערכה ראו בהמשך. הבחינה תתבצע ע"י בוחנים חיצוניים, על סמך כתבי מינוי שיישלחו אל בתי הספר.

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

יחידה רביעית - 015285

התלמידים יבחר שניים מהנושאים המוצגים במסמך זה, ולאחר אישור המורה יחלו בעבודת איסוף החומרים, כתיבת טיוטות ושכתובן בהתאם להערות המורה והמלצותיו. בתום תהליך הכתיבה ולאחר גיבוש התכנים בשני הנושאים שנבחרו יתרגלו התלמידים בעזרת משוב מהמורה את אופן הצגת הנושא בעל פה, תוך שימת דגש על עקרונות ההבעה בעל פה.

הנושאים לבחירה:

- **בינה מלאכותית (AI) ופרטיות**
האם החשיפה לטכנולוגיית הבינה המלאכותית עשויה לפגוע בפרטיות האישית ויש להגביל את השימוש בה במערכות החינוך או היתרון החינוכי שלה הוא גדול מסכנת הפרטיות.
- **אחריות אישית ותרבות הצריכה**
האם יש להטיל הגבלות מחמירות למשל מיסים כבדים, קנסות, העלאת מחירים על צריכת מוצרים מסוימים כדי לצמצם את תרבות הצריכה והנזקים הסביבתיים הנובעים מצריכה מוגברת, או האחריות האישית באמצעות חינוך והסברה היא האפשרות היחידה להתמודד עם תרבות הצריכה והשלכותיה הסביבתיות?
- **חקיקה ומדיניות סביבתית**
האם יש לקבוע חוקים ותקנות מחמירים יותר לגבי הזיהום הסביבתי הנגרם על ידי התעשייה והתחבורה, או המגבלות הסביבתיות על התעשייה והתחבורה יכולות לגרום להגדלת העלויות ולפגיעה בצרכנים?
- **חופש הביטוי**
חופש הביטוי הוא אחד מזכויות היסוד במדינה דמוקרטית. נשאלת השאלה האם חופש הביטוי אמור להיות בלתי מוגבל או האם יש לתחום לו גבולות מוגדרים במצבים מסוימים הנוגעים בתועלת הציבור או המדינה.
- **תקציב המדינה**
תקציב המדינה הוא מוגבל. נשאלת השאלה מה סדר העדיפויות בחלוקת התקציב במדינה מתוקנת? וכיצד על המדינה לחלק את משאביה המוגבלים בתחומים השונים למשל חינוך, רפואה, ביטחון, תרבות, איכות הסביבה ועוד

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

עקרונות ההערכה

המשימה בכללותה: 15 דקות

- **הצגה עצמית: כ-3 דקות**
 - מונולוג - התלמידים יציג את עצמם
 - דו שיח - שאלות מעמיקות ודיון בנושא
 - התלמידים יציגו את הזהות האישית שלהם, תחביבים, תוכניות לעתיד, סיפור אישי חוויתי שעיצב את אישיותם (אם יש כזה) וכדומה.
 - אם התלמידים יבחרו לספר סיפור אישי, הוא ייכלל בתוך השיח ולא יבוא במקומו.

- **פרזנטציה - הצגת התוצר (נושא) ודיון: כ-12 דקות**
 - מונולוג- התלמידים יציגו היבטים של הפרויקט כולו
 - דו שיח - התלמידים יציגו את התוצר הסופי שהכינו בנושאים הנבחרים. כמו כן, ייערך דיון אודות הנושאים האלה.

המצגת¹¹ הנלוות לפרזנטציה:

- המצגת תכלול עד 6 שקפים (לא כולל שער, מקורות, תמונות).
- המצגת תיכתב בגופן דייוויד, גודל גופן 24.
- אין לשלב סרטונים.
- יש להוסיף בסוף המצגת רשימה ביבליוגרפית הכתובה על פי כללי הכתיבה האקדמית ה-APA.
- המצגת תשמש כרקע להרצאה והתלמידים **לא** יקראו בפני הבוחן את תוכן השקפים.

הדגשים:

- כאמור לעיל, התלמידים יבחר **שניים** מהנושאים המוצגים במסמך זה, ולאחר אישור המורה יחלו בעבודת איסוף החומרים, כתיבת טיוטות ושכתובן בהתאם להערות המורה והמלצותיו. בתום תהליך הכתיבה ולאחר גיבוש התכנים **בשני הנושאים** שנבחרו יתרגלו התלמידים בעזרת משוב מהמורה את אופן הצגת הנושא בעל פה, תוך שימת דגש על עקרונות ההבעה בעל פה.
- על התלמידים להיות **מוכנים להצגת כל נושא במשך 12 דקות**, וזאת לאחר פתיחה של 3 דקות, כמפורט לעיל.

¹¹ **לכל אחד** מהנושאים יש לבנות מצגת מלווה

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

- התלמידים ייבחנו במסגרת זמן זה על נושא אחד או שניים מהנושאים שהכינו, בהתאם לשיקול דעתו של הבוחן.
- יש לבסס את ההרצאה על לכל הפחות שלושה מקורות מידע כגון: מאמרים מדעיים, ספרים או תכנים מהימנים מהאינטרנט. (על כל המורים מוטלת החובה ללמד מהו מקור מהימן ולאשר את המקורות טרם תחילת העבודה של תלמידיהם)
- הבוחן יבדוק את מידת בקיאותם של התלמידים בתוכן המוצג במטרה לוודא כי הם אכן חקרו את הנושא על כל היבטיו והשכילו לגבש דעה עצמאית ומנומקת כהלכה.
- התלמידים יידרשו להשתמש במבנים רטוריים מתאימים לנושא הנבחר. **למשל: מבנה סיבה ותוצאה, טענה והרחבתה, בעיה ופתרונה וכד'.**
- על התלמידים להשתמש באופן תקין בצורות הפועל, בזמנים ובגופים המתאימים להבעה בע"פ.
- התלמידים יביעו מחשבות, חוויות ורגשות בדרך אישית ומקורית, כזו שתקדם את הביצועים הלשוניים שלהם בעת הבחינה.
- התלמידים יציגו את התוצר הסופי באמצעות מצגת PowerPoint.

הערה חשובה:

לכל תלמיד ייקבעו שני ציונים כנדרש בכל יחידת בגרות: ציון מגן וציון בחינת בגרות. בציון המגן יש לקחת בחשבון את ההתנהלות הלימודית (תלמידאות) של התלמיד מתחילת שנת הלימודים. לפיכך, ציון המגן יהיה כדלהלן: 75% ציון על פי המחוון המצורף + 25% תלמידאות

מחוון לתלמידאות (25%):

	נוכחות	הגשות	פרזנטציה מס' 1	פרזנטציה מס' 2	השתתפות פעילה
אחוז	5%	5%	5%	5%	5%

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

יחידה חמישית – 015283 כתיבת עבודת חקר

יחידה זו מבוססת על התפיסה של הוראת מיומנויות השפה בגישה ספיראלית ומשולבת (אינטגרטיבית) המאפיינת את תוכנית הלימודים בעברית למגזר הדרוזי. במסגרת זו ועל מנת לפתח לומד עצמאי, חוקר ומתעניין – יידרש התלמיד לבחור באחד הנושאים שבהם עסק ביחידה הרביעית ולהעמיק את ידיעותיו בסוגייה המועלית בנושא שבחר. את תהליך הכתיבה ילווה המורה. על התלמיד להתבסס על ידע מדעי ועדכני.

תוצר הלמידה: התלמיד יכתוב מאמר / חיבור עיוני בהיקף של כ- 6 עמודים המבוסס על לפחות שלושה מקורות מידע עדכניים.

אופן ההגשה: התלמיד יגיש את החיבור הסופי כולל ביבליוגרפיה. החיבור יישלח כקובץ וורד או יינתן בדף מודפס.

חומרים נלווים: דפי הטיוט של הכתיבה התהליכית, הכוללים מחוון ההערכה ומשוב המורה, יצורפו לעבודת התלמיד.

התלמיד יצרף רפלקציה על תהליך הלמידה.

הנושאים לבחירה – יחידה חמישית (15283) – שנה"ל תשפ"ד

(הנושאים לבחירה זהים לנושאי היחידה הרביעית)

- **בינה מלאכותית (AI) ופרטיות**
האם החשיפה לטכנולוגיית הבינה המלאכותית עשויה לפגוע בפרטיות האישית ויש להגביל את השימוש בה במערכות החינוך או היתרון החינוכי שלה הוא גדול מסכנת הפרטיות.
- **אחריות אישית ותרבות הצריכה**
האם יש להטיל הגבלות מחמירות למשל מיסים כבדים, קנסות, העלאת מחירים על צריכת מוצרים מסוימים כדי לצמצם את תרבות הצריכה והנזקים הסביבתיים הנובעים מצריכה מוגברת, או האחריות האישית באמצעות חינוך והסברה היא האפשרות היחידה להתמודד עם תרבות הצריכה והשלכותיה הסביבתיות?
- **חקיקה ומדיניות סביבתית**
האם יש לקבוע חוקים ותקנות מחמירים יותר לגבי הזיהום הסביבתי הנגרם על ידי התעשייה והתחבורה, או המגבלות הסביבתיות על התעשייה והתחבורה יכולות לגרום להגדלת העלויות ולפגיעה בצרכנים?

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

• **חופש הביטוי**

חופש הביטוי הוא אחד מזכויות היסוד במדינה דמוקרטית. נשאלת השאלה האם חופש הביטוי אמור להיות בלתי מוגבל או האם יש לתחום לו גבולות מוגדרים במצבים מסוימים הנוגעים בתועלת הציבור או המדינה.

• **תקציב המדינה**

תקציב המדינה הוא מוגבל. נשאלת השאלה מה סדר העדיפויות בחלוקת התקציב במדינה מתוקנת? וכיצד על המדינה לחלק את משאביה המוגבלים בתחומים השונים למשל חינוך, רפואה, ביטחון, תרבות, איכות הסביבה ועוד

הנחיות לכתיבה ולהערכה

1. ארגון העבודה :

- א. יש להדפיס את העבודה בגופן David 12, ברווח של שורה וחצי.
- ב. יש לכתוב מספרי עמודים.
- ג. יש להקפיד על מבנה העבודה, ועל סימון נכון של הפסקאות (להשתמש בסימני פיסוק).
- ד. היקף העבודה עד 10 עמודים (לא כולל נספחים).

2. מבנה העבודה

דף שער	שם התלמיד, מספר ת.ז., שם המורה המלמד, שם בית הספר
מבוא	נימוקים לבחירת הנושא, מטרת העבודה, שאלות חקר
תוצר הכתיבה	חיבור עיוני במבנה טיעוני יש לכלול את הרכיבים הבאים : רקע, הצגת הדילמה, הבעת דעה מבוססת ומנומקת (בהסתמך על מאגרי מידע), הצגת טענות אחרות וביסוסן, עימות (הפרכה, הסתייגות) של הכותב עם טענות אלו, הסקת מסקנות הנובעות מחקר הנתונים, הצעות/רעיונות לעתיד (אם יש)
רפלקציה על התהליך	התלמיד יתאר את החוויות, את הקשיים ואת התחושות שלו לאורך התהליך
ביבליוגרפיה	מאגרי המידע כתובים על פי כללי הכתיבה האקדמית APA
נספחים	• דפי טיוטת הכתיבה הכוללים משוב מורה • סיכום המאמרים הנלווים לעבודה
מחווין	פירוט ההערכה על ידי המורה וציון העבודה

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

3. הערכה

פירוט		ציון	תבחינים
3 נק' 2 נק' 20 נק' 15 נק' 7 נק' 3 נק'	חלוקה לפסקאות, גופן אחד, פיסוק הולם	5 נקודות	היצג העבודה וארגונה
		5 נקודות	מבוא
	רקע	60 נקודות	תוצר הכתיבה
	עמדת הכותב		
	הנמקה וביסוס		
	טענות אחרות		
	ביסוסן		
	הפרכה/הסתייגות		
	מסקנה/המלצה		
	5 נק'	5 נקודות	רפלקציה
	מבע (אוצ"מ ומשלב)		
	5 נק'	5 נקודות	ביבליוגרפיה
	תקינות תחבירית ולשונית	10 נקודות	נספחים : טיוטות הכתיבה
		10 נקודות	תלמידאות

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

הודעות משולחן המפמ"ר

1. הנושא השנתי של מערכת החינוך לתשפ"ד הוא מיצוי ומצוינות – עם פתיחת שנת הלימודים יתקיימו מפגשי הדרכה ויישלחו הנחיות כיצד אנו ממליצים לקדם מצוינות אישית בתחום הדעת שלנו.
2. בראשית השנה תופץ ערכה הכוללת המלצות לפעולות כיתתיות בנושא : "קידום אקלים מיטבי ומניעת אלימות וחרם". נושא זה הולם את הערכים המצויים בתוכנית הלימודים, ולכן יש לשלב תכנים וטקסטים הנוגעים לנושא זה, בתהליכי הלמידה וההוראה הכיתתיים.
3. **השתלמויות**
בימים אלו אני שוקד על מערך השתלמויות למורי העברית, פירוט מערך ההשתלמויות יישלח לבתי הספר ויפורסם [בפורטל הפדגוגי](#).
מורי העברית נדרשים להשתתף מידי שנה בפיתוח מקצועי בתחום הדעת.
4. **נבחנים אקסטרניים, משפרי ציון ואחרים**
 - על פי הנחיות אגף הבחינות במנהל הפדגוגי, תלמיד אשר ציונו דווח למשרד החינוך בהערכה הבית הספרית 3 יחידות (סמל דיווח 015383) ורוצה לשפר ציון, יוכל לעשות זאת על ידי היבחנות בבחינה חיצונית 30% (015382), שתישלח לבתי הספר ביום הבחינה באמצעות הודעות מטה.
 - נבחן אשר ציונו בהערכה הבית הספרית 5 יחידות (15283+15285) דווח למשרד החינוך ורוצה לשפר ציון, יוכל לעשות זאת אך ורק על ידי היבחנות בשאלון החיצוני (שאלון 015282), בחינה זו נערכת בכתב והיא תישלח לבתי הספר ביום הבחינה באמצעות הודעות מטה.
 - נבחנים אקסטרניים, שאין להם כל ציון בעברית, ייבחנו בשאלון חיצוני 015361 השווה ערך ל 50% מהציון הסופי, ובשאלון חיצוני 015386 השווה ערך ל 20%, ובשאלון מטה 015382 השווה ערך ל 30% מתוכנית הלימודים. שאלון זה (015382) נשלח לבתי הספר או למרכזי הבחינה ביום הבחינה באמצעות הודעות מטה.
 - נבחנים אקסטרנים המעוניינים להרחיב את לימודי העברית ל 5- יחידות ייבחנו בכתב על בחינה הכוללת 100% מהחומר המיועד להשלמה ל-5 יח"ל לפי סמל שאלון 015282.
 - תלמידים דרוזים שלומדים במסגרת בתי ספר שאינם דרוזים, נבחנים לרוב על פי חוקת הזכאות אליה ניגשים כל תלמידי בית הספר בו הם לומדים, ועל כן לומדים עברית של החינוך הממלכתי הרגיל.
 - מנהלים שבמסגרת בית ספרם לומדים תלמידים דרוזים בודדים, יביאו בחשבון את פערי השפה בין דוברי העברית כשפת אם לבין התלמידים הדרוזים ויסייעו להם ככל האפשר לקראת בחינות הבגרות.

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

5. הפורטל הפדגוגי עברית

[הפורטל הפדגוגי עברית לדרוזים](#) למורי החטיבות העליונות שואף להיות ארון הספרים והמרכזייה הפדגוגית הווירטואלית של המורה לעברית. הפורטל הוא מאגר עדכני של חומרי למידה וההערכה כמו גם של כלי עזר למורה, ספרות מקצועית ועוד. ל
במסגרת העבודה השיתופית בתוך צוות העברית ובין צוותי העברית במגזר הדרוזי במחוזות השונים – מפורסמים בפורטל עבודות, יחידות הוראה ומערכי שיעור שנכתבו על ידי עמיתים. השימוש בחומרים הוא על פי שיקול דעתו של המורה המשתמש ובהתאם לצרכיו.
אתם נקראים לשתף ולהעביר מפרי עבודתכם למען הקהילה כולה. את חומרי ההוראה העבירו ישירות [לד"ר נורית גנץ](#), יועצת דידקטית להוראת העברית במגזר הדרוזי.

6. תיק תוכניות הלימודים

[תיק תוכניות הלימודים לעובדי הוראה במגזר הדרוזי](#) הוא כלי מקוון חשוב ומשמעותי ללמידה. התיק מציג את כלל תוכניות הלימודים בכל תחומי הדעת, בכל שכבות גיל ובכל המגזרים. התיק מאפשר לתכנן את התהליך הלימודי והחינוכי בעילות מרבית תוך יצירת קשרים בין ידע, מיומנויות וערכים כפי שעולים מתוכניות הלימודים בתחומי הדעת.
תיק תוכניות הלימודים מעודד לגוון את אופני הלמידה תוך שימוש בכלים עכשוויים ברוח הלמידה המשמעותית. התיק מהווה חלק ממהלך אסטרטגי לאומי רחב היקף אשר נועד להתאים את הלמידה לאתגרי המאה ה-21.

7. תוכנית הגפ"ן

מערכת החינוך הישראלית מטמיעה בשנת הלימודים תשפ"ג את תוכנית הגפ"ן – גמישות ניהולית פדגוגית. בית הספר, מקבל מעתה משאבים בסלים שונים לטובת העשייה החינוכית – לימודית בבית ספר, ויכול להתאים את הדגשים, הצטיידות בית ספרית ואת התוכניות אותם יפעיל, לאוכלוסיית התלמידים והמורים ולקהילה בהם הם פועלים.

אחד השינויים המרכזיים עבורנו הוא שינוי מתווה ההדרכה אליו היינו רגילים. ימי ההדרכה כפי שהתקיימו עד תשפ"ב, עוברים למתווה אחר, במסגרתו מנהל בית הספר רוכש את שעות ההדרכה המתאימה לבית ספרו בהתאם לשיקול דעתו והתעדוף שלו. שינוי משמעותי נוסף הוא העברתם של הקולות הקוראים מן המטה אל בחירת בתי הספר והרשויות מתוך תקציבם.

מדובר במהלך רחב מאד היוצא לדרך ומלווה באופן טבעי בהרבה מורכבויות, חששות וצורך בתקון והתאמה תוך כדי תנועה. אנו נסייע בתהליכי ההוראה הלמידה והערכה אותם אתם מפעילים, תוך התאמה למסגרות החדשות. הפיתוח המקצועי וקהילות המורים ימשיכו לתת מענה פדגוגי למורים ולתמוך בהם. ביחד נבין את האתגרים וננסה למצוא להם פתרונות לשנה הקרובה בפרט, ולשנים הבאות בכלל.

מוזמנים להיכנס ולהתרשם מהפלטפורמה והעושר שמתחיל להיווצר ועוד ילך ויגדל, וחוויות למידה חדשנית ומהנה

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

קישורים חשובים	
כאן	משולחן המפמ"ר
כאן	פורטל עברית חטיבה עליונה
כאן כאן	תיק תוכניות לימודים תוכנית הלימודים בעברית למגזר הדרוזי
כאן	חומרי למידה דיגיטלית
כאן (יש לבחור לפי שכבת גיל ומיומנות)	מאגר יחידות הוראה לחטיבה העליונה
כאן	מאגר בחינות בגרות ומחוננים
כאן	ספרי לימוד מאושרים
כאן	כלים לקידום הערכה פנימית (לשאלון 15383)
כאן	דמות הבוגר

בכבוד רב ובברכת הצלחה,

איאד מוהנא

מפמ"ר עברית במגזר הדרוזי וצ'רקסי

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

נספחים

עקרונות ודגשים – קריאה, הבנת הנקרא, הבעה בכתב

הטקסטים

במהלך לימודי העברית על התלמיד להיחשף לטקסטים רבים ומגוונים בהיקפים שונים ומעולמות תוכן שונים: טקסט מידע, טקסט טיעון וטקסט מדריך (שימושי).

הטקסטים יהיו רציפים ובלתי רציפים, כגון: ערכים בוויקיפדיה, ידיעות עיתונאיות, דפי מידע והדרכה, דוחות, מכתבי בקשה, תלונה והתנצלות, מכתבים למערכת, מאמרי טיעון ותגובה, תעמולה ופרסומת, תרשימים וטבלאות.

מלבד הטקסטים הכתובים המודפסים, יש לעבוד עם התלמידים על טקסטים מקוונים ממקורות אינטרנטיים שונים. יש לעמוד על מיומנויות הניווט הנדרשות בקריאתו של טקסט מקוון, חיפוש מושכל ברשת אחר מקורות מידע וכדומה

ארגון הטקסטים סביב נושאי תוכן

מומלץ לארגן את הטקסטים סביב נושאי תוכן. אפשר לבחור נושאים מרכזיים מן האקטואליה, מן התחום החברתי והבינאישי, מן התחום האזרחי, מן התחום הערכי-מוסרי, מעולם המדע וכיוצא באלו (דוגמאות לנושאים: כיבוד החוק, היחס לזר, דרכי התמודדות עם העוני, מאבק בגזענות ובאלימות, הלשון כמשקפת תרבות, הזיקה למדינת ישראל). לנושא הנבחר רצוי להביא שני טקסטים או יותר. הטקסטים יכולים להיות מתחומי דעת שונים (כגון היסטוריה, סוציולוגיה, מדעי החיים, לשון) ומסוגים שונים.

בד בבד עם הדיון בנושא הלימודי או בנושאים הלימודיים שהטקסטים מזמנים או שהמורה בחר להתמקד בהם (כגון הטענה המרכזית והרעיונות המרכזיים, הקישוריות), יש מקום לעמוד על מושגים מרכזיים בנושא התוכן, על מורכבות הנושא, על ההיבטים השונים שלו, על ההשתמעויות שלו לחיי התלמידים ועוד. בכל נושא כזה כדאי לקיים פעילות של סיכום פעילות של כתיבה בעקבות הטקסטים.

עקרון ה"ספירליות" בהבנה והבעה

ספירליות בלמידה פירושה הוא שבכל שלב אין זונחים את מה שנלמד בשלב הקודם אלא מתבססים עליו, מוסיפים עליו, מרחיבים אותו או מעמיקים בו. רצוי לבנות את לימודי ההבנה וההבעה במבנה ספירלי. הספירליות יכולה להתבטא הן בעלייה ברמת הקושי של הטקסטים הן בכמות ובאיכות של הנושאים הלימודיים שיטופלו בכל טקסט. רמת הקושי של הטקסטים מתבטאת באורכם, במורכבות הרעיונות שבהם, במורכבותם המבנית, במידת ההפשטה וההכללה, באוצר המילים והביטויים ובסגנון הכתיבה. אפשר לפרוס את הטקסטים הנקראים והנכתבים מן הקל לכבד – מן הקצר לארוך, מן האישי לכללי, מן המוחשי למופשט, מן הפשוט למורכב.

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

שאלות עמ"ר (ערכים מעורבות ורלוונטיות) – שאלות הערכה וביקורת

שאלות עמ"ר שואפות להיות שאלות [חשיבה מסדר גבוה](#) הנוגעות לחיי הלומדים והעוסקות בערכים כלליים או העולים מתוך תוכנית הלימודים. תפקידן של השאלות הללו הוא לקדם למידה בעלת משמעות

ללומד ולעורר שיח ערכי בכיתה. העיסוק בשאלות עמ"ר הוא בסיס לדיון בערכים ובנושאים המעודדים את מעורבות התלמיד והרלוונטיים לעולמו ולחיו.

על המורים לקדם שיח עמ"ר בלמידה כחלק מהנושאים העולים מן הטקסטים הנלמדים, מן הטקסטים המופקים וכחלק מהעיסוק בידע הלשוני ומהרלוונטיות שלו לחיי היום-יום של התלמיד. בבחינות הברגרות שאלת עמ"ר תהיה בהיקף של עד עשר נקודות ותכלול סעיפי ידע וערכים. בהערכת שאלות אלה תיבחן יכולת ההבעה וניסוח התשובה בכתיבה מעמיקה, מבוססת ולכידה, הנשענת על ידע רלוונטי של התלמיד ומידע מתוך הטקסטים.

למאמרים בנושא שאלות העמ"ר ולשאלות נוספות בכלל תחומי הדעת ראו [כאן](#).

להלן דוגמאות לשאלות העמ"ר שהופיעו בבחינת הברגרות תשע"ט:

- באיזו דרך, **לדעתך**, עדיף לחנך ילדים: בדרך של שיחה והדגמה או בדרך של ענישה? נמק את דבריך. (חורף, תשע"ט)
- "הורים רבים מושפעים ממידע לא מדויק שמפיצים מתנגדי החיסונים באמצעי התקשורת". **לדעתך**, האם הממשלה צריכה לאסור הפצה של מידע מטעם המתנגדים לחיסון תינוקות וילדים? נמק את דעתך. (קיץ, תשע"ט)

הבעה בכתיב - כתיבה

יש לפתח את מודעות התלמידים להקשר הנסיבתי שבו מתרחשת הכתיבה, ובעיקר למטרת הכתיבה, למוען ולנמען, לבמה – וכל אלה קשורים לסוג הטקסט. לפי אלו אף יש לבחור את רמת הלשון ואת המשלב המתאים.

בניסוח מטלות הכתיבה יש להביא בחשבון את אוצר המילים ואת ידע העולם העומדים לרשות התלמידים. בהוראה יש מקום לדיון מקדים בנושא שמטלת הכתיבה עוסקת בו, בהעלאת רעיונות משותפת ובהכנה משותפת של רשימת מילים וביטויים.

תהליך הכתיבה מתבצע בכמה שלבים: תכנון הכתיבה הכרוך בהעלאת רעיונות בהתבסס על ידיעותיו של הכותב או על חומר שהכותב אוסף; יצירת הטקסט ופיתוחו במבנה מסוים ובצורה לכידה ומקושרת; עריכת הכתוב ושיפורו מבחינה תוכנית, מבנית ולשונית. נוסף על הביקורת העצמית של הכותב, הכותב מקבל משוב הן מהמורה כמנחה ומכוון והן מעמיתיו לכיתה כנמענים אפשריים.

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

דרכי הערכה - חישוב הציון

מחווון להערכת הכתיבה

תבחנים להערכה		85% - 100%	70% - 84%	55% - 69%	0% - 54%
א. תוכן ומבנה 50%	עמדה	הצגת עמדה ברורה בנושא			אין עמדה/ העמדה אינה ברורה
	הנמקה וביסוס, טענות נגד והפרכתן	הצגת נימוקים מהימנים והגיוניים הקשורים לטענה ביסוס באמצעות דוגמאות, הסברים, ציטוטים טענת נגד והפרכתה כאמצעי לשכנוע וביסוס הטענה			הצגת נימוקים חלקיים או מהימנים חלקית או כאלה שאינם קשורים לטענות — אין ביסוס / ביסוס חלקי / לא רלוונטי.
	לכידות וקישוריות	לכידות רעיונית מיטבית לאורך כל החיבור באמצעים שונים : בקשרים נכונים , בחזרות לקסיקליות , באזכורים וכדומה			לכידות רעיונית קלושה ביותר / אין לכידות. אין קישוריות או הקישוריות לקויה / לא מתאימה.
ב. מבע 30%	סגיר : מסקנה/המלצה	סגיר הכולל מסקנה או המלצה (לא חובה)			אין פתיח או פתיח עמום / מבולבל אין הצגה ברורה וחד משמעית של הבעיה / הקונפליקט
	משלב לשון	משלב לשוני בינוני-גבוה ;			משלב לשוני נמוך
ג. תקינות 20%	אוצר מילים	אוצר מילים וצירופים מגוון ;			אוצר מילים וצירופים דל
	תקינות תחבירית ולשונית	משפטים תקינים מבחינה תחבירית, בכלל זה שימוש תקין במילות יחס וביידוע שימוש תקין בצורות ובהצטרפויות בפועל ובשם.			משפטים שאינם תקינים, ובכלל זה שימוש לא תקין במילות יחס וביידוע שימוש לא תקין בצורות ובהצטרפויות בפועל ובשם.
	היצג	חלוקה נכונה לפסקאות			אין הקפדה על מוסכמות הכתיבה
	כתיב ופיסוק	כתיב נכון. פיסוק הגיוני.			ריבוי שגיאות כתיב ופיסוק

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

מחווה להערכת ההבעה בעל־פה

תוכן - 18%			
טובה מאוד	טובה	בינונית	בסיסית
התוצר (המצגת) – המצגת משקפת את הנושא באופן ברור, מתייחסת לכלל הרכיבים, ובנויה בהתאם לדרישות באופן מלא (מסי' שקופיות, גופן, ללא סרטון, ביבליוגרפיה המבוססת על לפחות 3 מקורות מידע מהימנים).	התוצר (המצגת) – המצגת בנויה עם סטיות קלות מהדרישות, אך מבוססת על שני מקורות מהימנים לפחות. המצגת משקפת את הנושא באופן ברור.	התוצר (המצגת) – המצגת התלמיד מציג מצגת שאינה עונה על הדרישות הטכניות, ומבוססת על מקור אחד לפחות או על מקורות שאינם מהימנים. המצגת אינה משקפת את כל היבטי הנושא	התוצר (המצגת) – המצגת התלמיד מציג מצגת שממחישה את הנושא באופן חלקי, אינה עונה על הדרישות או שאינה מבוססת כלל על מקורות.
הצגת המשימה - 34% (מהות המשימה 17% + אופן ההצגה 17%)			
טובה מאוד	טובה	בינונית	בסיסית
מהות המשימה –) התלמיד מציג את הנושא באופן מובן ומובנה. מבסס את דבריו על נימוקים, הסברים ו/או דוגמאות. במהלך שיחה ניתן להסיק שנעשתה חשיבה על הנושא ולמידת הנושא על כל רכיביו. השילוב של הפרזנטציה והצגת החומר החזותי מוצלח באופן עקבי. התלמיד מציג את חומרי העבודה באופן שממחיש את הנושא באופן ברור. (50%)	מהות המשימה –) התלמיד מציג את הנושא באופן מובן. התלמיד מציג בשיחה שהוא הבין את מהות העניין. ההתייחסות לכלל רכיבי הנושא אינה שלמה, אך עם זאת השיח מתנהל סביב הנושא ללא סטיות. הפרזנטציה מתייחסת בנקודות רבות לחומר החזותי, אך השילוב לא מצליח באופן עקבי. התלמיד מציג את חומרי העבודה באופן שממחיש את הנושא בהיקף סביר. (50%)	מהות המשימה –) התלמיד יכול להציג מספר היבטים על הנושא. התלמיד יכול להוסיף תיאורים והסברים נוספים על הנושא במהלך שיחה. הפרזנטציה מתייחסת לפעמים לחומר ויזואלי. החומר המוצג מוגבל ברצף, אך קשור לנושא. (50%)	מהות המשימה –) התלמיד יכול להציג היבטים אחדים על הנושא. התלמיד מצליח להשלים כמה היבטים על ידי שימוש בתיאורים ודוגמאות במהלך השיחה. הפרזנטציה לא מתייחסת לחומר הוויזואלי או שהשימוש בה נעשה באופן לא נכון. (50%)
אופן ההצגה –) התלמיד מפגין ביטחון בהצגה, עמידה זקופה, שפת גוף מתאימה, קשר עין, טון דיבור מתאים, רצף בדיבור. התלמיד מנצל את הזמן באופן מלא. (50%)	אופן ההצגה –) התלמיד מפגין ביטחון בהצגה, עמידה זקופה, שפת גוף מתאימה, קשר עין, טון דיבור מתאים, רצף בדיבור. התלמיד מנצל את הזמן באופן מלא. (50%)	אופן ההצגה –) התלמיד מפגין ביטחון מועט על רצף ועל עקביות ועל שטף בדיבור, אך הוא מציג בעמידה ועושה שימוש בחומר הוויזואלי. זמן ההצגה הכולל הוא כ-10-8 דקות. (50%)	אופן ההצגה –) התלמיד אינו מפגין ביטחון, יושב בזמן ההצגה, לא יוצר קשר עין ואין רצף בדיבור. זמן ההצגה הכולל אינו עולה על 7 דקות. (50%)
אמצעים לשוניים - אוצר מילים 30%			
טובה מאוד	טובה	בינונית	בסיסית
אוצר המילים מספיק להביע דעה בנושאים מגוונים מתחומי העניין של התלמיד (בית ספר, משפחה, פנאי). התלמיד יכול לפעמים להיעזר בהסבר עקיף כאשר חסר אוצר מילים רלוונטי.	אוצר המילים מספיק להביע דעה בנושאים מוכרים. לעיתים משתקף קושי בשליפת אוצר מילים מתאים.	אוצר המילים מספיק להביע את עצמו במצבים קונקרטיים וצפויים. התלמיד מסתמך על ביטויים ששינן.	אוצר המילים בסיסי אוצר המילים בסיסי. יכול לבטא את עצמו במספר ביטויים מוגבל ממצבים יומיומיים וקונקרטיים.
תקינות - יכולות של שימוש נכון ומדויק בשפה (דקדוק ותחביר) 18%			
טובה מאוד	טובה	בינונית	בסיסית
התלמיד מראה שליטה גבוהה במבנים דקדוקיים, אם לוקחים בחשבון את מאפייניה של השפה המדוברת.	התלמיד מראה רמה טובה של שליטה במבנים דקדוקיים. הטעויות לא מפריעות לתקשורת	משתמש נכון בדרך כלל בכמה מבנים פשוטים. ייתכנו טעויות בסיסיות שיטתיות שמקשות.	התלמיד משתמש רק בכמה מבנים פשוטים בצורה נכונה, עושה טעויות רבות אשר משפיעות לרעה על התקשורת.